

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

เหตุผลและความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ ได้แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน เป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยคน โดยให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖ มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. การดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้ง

(๑) เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใช้บังคับแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองรวมจำนวนหนึ่งร้อยคน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา ๑๑) และภายในห้าวันนับแต่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดวันเลือกตั้ง วันรับสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะมีและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด และสถานที่ที่พรรคการเมืองจะส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ (มาตรา ๑๒) ทั้งนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒)

(๒) ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแจ้งรายชื่อบุคคลซึ่งพรรคการเมืองนั้นมีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกินสามรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป โดยจะถอนรายชื่อหรือเปลี่ยนแปลงรายชื่อได้เฉพาะกรณีบุคคลนั้นตายหรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม และต้องกระทำก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนี้ พรรคการเมืองจะไม่เสนอรายชื่อก็ได้ (มาตรา ๑๓)

๒. เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ให้มีการแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ประกอบด้วยผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหนึ่งคน และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้แต่งตั้งไม่น้อยกว่าสามคน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเก้าคน ในกรณีที่หน่วยเลือกตั้งใดมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินแปดร้อยคนอาจแต่งตั้งเพิ่มได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ

การเลือกตั้งกำหนด และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอย่างน้อยหนึ่งคนซึ่งแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ (มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙)

๓. การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการแบ่งเขตเลือกตั้ง

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไว้ทุกจังหวัด เพื่อให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ ต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตเลือกตั้งให้ติดต่อกันและต้องจัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกัน (มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗) และเมื่อได้ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ใช้เขตเลือกตั้งนั้นจนกว่าจะมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่ ในกรณีที่มีการกำหนดเขตเลือกตั้งใหม่ และมีผลให้พื้นที่ของเขตเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไป ให้การดำเนินการใดที่ได้ดำเนินการไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ก่อนมีการกำหนดเขตเลือกตั้งใหม่เป็นอันใช้ได้ (มาตรา ๒๘)

๔. การกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง

ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวัน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๓๐)

(๑) ให้ใช้เขตหมู่บ้านเป็นเขตของหน่วยเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนน้อย จะรวมหมู่บ้านที่อยู่ติดกันตั้งแต่สองหมู่บ้านขึ้นไปเป็นหน่วยเลือกตั้งเดียวกันก็ได้ สำหรับในเขตเทศบาล เขตกรุงเทพมหานคร หรือเขตชุมชนหนาแน่น อาจกำหนดให้ใช้เขตชุมชน แนวถนน ตรอก ซอย คลอง หรือแม่น้ำ เป็นเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้โดยคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางมาใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๒) ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน่วยละหนึ่งพันคนเป็นประมาณ แต่ถ้าเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อาจกำหนดจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้ หรือจะกำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มขึ้นโดยให้มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้

(๓) ที่เลือกตั้งต้องเป็นสถานที่ที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าออกได้สะดวก เพื่อการออกเสียงลงคะแนนมีความเหมาะสม มีขนาดพอสมควร และควรตั้งอยู่ในย่านกลางของหน่วยเลือกตั้ง พร้อมทั้งให้มีป้ายหรือเครื่องหมายอื่นใดเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณของที่เลือกตั้งไว้ด้วย ตามลักษณะของท้องที่และภูมิประเทศในการออกเสียงลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในท้องที่ใดถ้าเห็นว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเพื่อความปลอดภัยของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อาจประกาศกำหนดที่เลือกตั้งนอกเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้แต่ต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหน่วยเลือกตั้งนั้น

๕. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้งและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง (มาตรา ๓๑) รวมถึงกำหนดให้บุคคลที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ ภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช หรืออยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่ หรือต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาล หรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ (มาตรา ๓๒)

๖. การแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการจำกัดสิทธิบางประการ

(๑) ในการเลือกตั้งครั้งใด ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้เนื่องจากมีเหตุอันสมควร ให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งไว้ในแต่ละเขตเลือกตั้ง ภายในเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้งหรือภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือกตั้ง ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิที่ผู้นั้นจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (มาตรา ๓๓) และเมื่อครบกำหนดหกสัปดาห์นับแต่วันเลือกตั้ง ให้ประกาศรายชื่อผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุหรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมีเหตุอันสมควร (มาตรา ๓๔)

(๒) ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมีเหตุอันสมควร ให้ผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิบางประการโดยให้มีกำหนดเวลาครั้งละสองปีนับแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และหากในการเลือกตั้งครั้งต่อไปผู้นั้นไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอีก ให้นับเวลาการจำกัดสิทธิครั้งหลังนี้ต่อจากกำหนดเวลาครั้งก่อน เว้นแต่กำหนดเวลาครั้งก่อนได้สิ้นสุดลงแล้วก่อนมีการเลือกตั้งครั้งใหม่ (มาตรา ๓๕)

๗. การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

เมื่อได้ประกาศกำหนดวันเลือกตั้งครั้งใดแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งและปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้ง หรือสถานที่ที่ประชาชนสะดวกในการตรวจสอบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวัน กับให้แจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในทะเบียนบ้านไปยังเจ้าบ้านให้ทราบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน (มาตรา ๓๖) ในกรณีที่เจ้าบ้านหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าตนไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านให้ยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน (มาตรา ๓๗) หรือในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ประกาศมีชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่ามีชื่อบุคคลอื่นอยู่ในทะเบียนบ้านของตน ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน เพื่อให้ถอนชื่อผู้นั้นออกได้ (มาตรา ๓๘) ทั้งนี้ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการหรือยินยอมให้มีการย้ายบุคคลใดเข้ามาในทะเบียนบ้านของตนเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ (มาตรา ๔๐)

๘. การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

กำหนดให้ผู้ซึ่งประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต้องเป็นผู้ซึ่งพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกส่งสมัครรับเลือกตั้งและได้รับการสรรหาตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง โดยจะสมัครรับเลือกตั้งเกินหนึ่งเขตมิได้และต้องไม่เป็นบุคคลที่เป็นผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ (มาตรา ๔๓) โดยผู้สมัครจะต้องยื่นสมัครรับเลือกตั้งตามวิธีการและสถานที่รับสมัครที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดภายในระยะเวลาการรับสมัคร พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร (มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕) แล้วให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบการสมัครว่าเอกสารและหลักฐานถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ และให้ประกาศรายชื่อผู้สมัครภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดรับสมัคร (มาตรา ๔๖) โดยให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับเลขที่ของหลักฐานการรับสมัครที่ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งออกให้ (มาตรา ๔๘) ทั้งนี้ เมื่อผู้สมัครได้รับหลักฐานการรับสมัครที่ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งออกให้แล้ว ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองจะถอนการสมัครหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครได้เฉพาะกรณีผู้สมัครตายหรือขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม และต้องกระทำก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง (มาตรา ๕๐) ในกรณีที่ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่รับสมัครผู้ใดหรือไม่ประกาศรายชื่อบุคคลใดเป็นผู้สมัคร

ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ไม่รับสมัครหรือวันที่ประกาศรายชื่อ โดยให้ศาลฎีกาพิจารณาและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามวันและแจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพื่อดำเนินการตามคำวินิจฉัยต่อไปโดยเร็ว ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำวินิจฉัยของศาล (มาตรา ๔๙) หากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้สมัครผู้ใดเห็นว่าผู้มีชื่อในประกาศรายชื่อที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ประกาศ ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง สามารถยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศรายชื่อผู้สมัคร ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีคำวินิจฉัยให้ถอนการรับสมัครของผู้ใด ให้ผู้นั้นยื่นอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาได้ภายในสามวันนับแต่วันที่ ถอนการรับสมัคร ในกรณีที่ศาลฎีกายังมิได้มีคำวินิจฉัยก่อนวันเลือกตั้ง ให้การพิจารณาเป็นอันยุติ และให้ดำเนินการเลือกตั้งไปตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา ๕๑)

๙. การตรวจสอบสิทธิสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(๑) ก่อนวันเลือกตั้ง หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบแล้วเห็นว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศ รายชื่อผู้สมัคร และหากถึงวันเลือกตั้งแล้วปรากฏว่าศาลฎีกายังมิได้มีคำวินิจฉัยให้ดำเนินการเลือกตั้ง ไปตามประกาศรายชื่อผู้สมัครที่มีผลอยู่ในวันนั้น (มาตรา ๕๒)

(๒) ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจาก ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งและผู้สมัครผู้นั้นได้คะแนนอยู่ในลำดับ ที่จะได้รับการเลือกตั้งให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อวินิจฉัย กรณีที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งวินิจฉัยแล้วเห็นว่าผู้สมัครผู้นั้นมีเหตุดังกล่าว ให้มีคำสั่งยกเลิกการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้งใหม่ ในกรณีที่ผู้สมัครผู้นั้นรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งส่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการชั่วคราวและดำเนินการยื่นคำร้อง ต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น (มาตรา ๕๓)

(๓) หลังประกาศผลการเลือกตั้ง หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ตรวจสอบแล้วพบว่าผู้ได้รับการเลือกตั้งผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะ ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อยื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นรู้อยู่แล้ว ว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งแล้วปกปิดหรือไม่แจ้งข้อความจริงนั้น ให้ถือว่าการเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัคร รับเลือกตั้งของผู้นั้น ในกรณีที่ปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่ามีเหตุตามคำร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย (มาตรา ๕๔)

๑๐. การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

(๑) พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต เลือกตั้งแล้ว ให้มีสิทธิส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อได้พรรคละหนึ่งบัญชีมีจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยรายชื่อ โดยให้ ยื่นบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตามวิธีการและสถานที่รับสมัครที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด พร้อมด้วยเอกสาร

และหลักฐานประกอบการสมัคร โดยให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อได้รับหมายเลขประจำพรรคการเมืองเรียงตามลำดับเลขที่ของหลักฐานการรับสมัครที่คณะกรรมการการเลือกตั้งออกให้ (มาตรา ๕๖ และ มาตรา ๕๗) และเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งรับสมัครแล้ว ให้ประกาศรายชื่อผู้สมัครภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดรับสมัคร (มาตรา ๕๘)

(๒) ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่รับสมัครบุคคลใดหรือไม่ประกาศรายชื่อบุคคลใด ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับสมัครหรือวันที่ประกาศรายชื่อผู้สมัคร โดยให้ศาลฎีกาพิจารณาและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามวันและแจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพื่อดำเนินการตามคำวินิจฉัยต่อไปโดยเร็ว ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำวินิจฉัยของศาล (มาตรา ๕๙)

(๓) ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัครผู้ใดเห็นว่าผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง สามารถยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อผู้สมัคร ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำวินิจฉัยให้ถอนการรับสมัครของผู้ใด ให้ผู้นั้นยื่นอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาได้ภายในสามวันนับแต่วันที่ถูกถอนการรับสมัคร ในกรณีที่ศาลฎีกายังมิได้มีคำวินิจฉัยก่อนวันเลือกตั้ง ให้การพิจารณาเป็นอันยุติและให้ดำเนินการเลือกตั้งไปตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา ๖๐)

(๔) ก่อนวันเลือกตั้งหากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัคร และหากถึงวันเลือกตั้งแล้วปรากฏว่าศาลฎีกายังมิได้มีคำวินิจฉัยให้ดำเนินการเลือกตั้งไปตามประกาศรายชื่อผู้สมัครที่มีผลอยู่ในวันนั้น (มาตรา ๖๑)

๑๑. การควบคุมค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและการหาเสียงเลือกตั้ง

(๑) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งและจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ในกรณีที่ผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อผู้ใดของพรรคการเมืองได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใด ให้นับรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย และในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้น จะกำหนดโดยใช้จำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งเป็นรายบุคคลมาเป็นฐานในการคำนวณมิได้ โดยให้คณะกรรมการหาหรือกับหัวหน้าพรรคการเมืองและทบทวนให้สอดคล้องกับความจำเป็นและสภาวะทางเศรษฐกิจอย่างน้อยทุกสี่ปี (มาตรา ๖๒) และห้ามมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือพรรคการเมืองใช้จ่ายเกินจำนวนที่กำหนด (มาตรา ๖๓) ซึ่งในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งแต่ละครั้งให้คำนวณตามค่าใช้จ่ายจริงในการเลือกตั้งตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา ๖๔) และเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วหากพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง และสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ให้ถือว่าเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยให้นำไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งครั้งต่อไป เว้นแต่เป็นการให้ตามปกติประเพณีหรือเมื่อมีเหตุอันสมควรตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (มาตรา ๖๕)

(๒) กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคน และหัวหน้าพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ต้องยื่นบัญชีรายชื่อ และรายจ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับจากวันเลือกตั้ง (มาตรา ๖๗)

(๓) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวิธีการหาเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองต้องปฏิบัติ และให้การหาเสียงนั้นมีผลเฉพาะภายในกำหนดระยะเวลาตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา ๖๘) โดยการหาเสียงเลือกตั้งจะกระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (มาตรา ๗๐) แต่ห้ามมิให้โฆษณาหาเสียงเลือกตั้งทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ เว้นแต่จะได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา ๖๙) ทั้งนี้ หากเป็นการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข โดยคำนึงถึงความเท่าเทียม ความเสมอภาค และความเที่ยงธรรมของผู้สมัครและพรรคการเมืองด้วย (มาตรา ๗๑) และเพื่อให้การหาเสียงเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้ง (มาตรา ๘๐) และห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการใดไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนับตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวัน จนถึงวันเลือกตั้ง (มาตรา ๗๙)

๑๒. การออกเสียงลงคะแนน

(๑) กำหนดให้การออกเสียงลงคะแนน ให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบซึ่งต้องมีลักษณะแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขไม่น้อยกว่าจำนวนผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้น ส่วนบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองและชื่อพรรคการเมือง พร้อมภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองครบทุกพรรคที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ และมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่เลือกผู้สมัครใดหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด แล้วแต่กรณีด้วย (มาตรา ๘๔) ในวันเลือกตั้ง ให้เปิดการออกเสียงลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา (มาตรา ๘๖) และในการออกเสียงลงคะแนน ให้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในช่องทำเครื่องหมายของหมายเลขผู้สมัครหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองในบัตรเลือกตั้ง หากประสงค์จะออกเสียงลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ให้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” หรือ “ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด” (มาตรา ๙๑) โดยห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนำบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนแล้วแสดงต่อผู้อื่นเพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าตนได้ลงคะแนนอย่างไร (มาตรา ๙๙)

(๒) กำหนดให้มีการอำนวยความสะดวกไว้เป็นพิเศษให้แก่คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ในการออกเสียงลงคะแนน หรือจัดให้มีการช่วยเหลือในการออกเสียงลงคะแนนภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ซึ่งในการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องให้บุคคลนั้นได้ออกเสียงลงคะแนนด้วยตนเองตามเจตนาของบุคคลนั้น เว้นแต่ลักษณะทางกายภาพทำให้คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุนั้นไม่สามารถทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งได้ ให้บุคคลอื่นหรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นผู้กระทำการแทนโดยความยินยอมและเป็นไปตามเจตนาของคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุนั้น และให้ถือเป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับและอาจกำหนดให้มีการจัดที่เลือกตั้งสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ เป็นกรณีพิเศษก็ได้ (มาตรา ๙๒)

(๓) กำหนดให้มีการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง โดยต้องขอลงทะเบียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (มาตรา ๑๐๕ มาตรา ๑๐๖ มาตรา ๑๐๗ และมาตรา ๑๐๘) และในการเลือกตั้งทั่วไป อันมิใช่เป็นการเลือกตั้งใหม่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรจะขอลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งเฉพาะในครั้งนั้น ณ ประเทศที่ตนมีถิ่นที่อยู่ก็ได้ (มาตรา ๑๐๙) และเมื่อขอใช้สิทธิดังกล่าวแล้ว ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นหมดสิทธิออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น (มาตรา ๑๑๑) ทั้งนี้ เมื่อได้ดำเนินการลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจจัดให้มีการดำเนินการล่วงหน้าเพื่อนำบัตรเลือกตั้งมานับรวมในวันเลือกตั้งได้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเฉพาะท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดเป็นอย่างอื่นก็ได้ หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยความเห็นชอบของกระทรวงการต่างประเทศ จะกำหนดให้มีการนับคะแนนนอกราชอาณาจักรก็ได้ หากจะเป็นการสะดวก รวดเร็ว และมีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าการดำเนินการนำบัตรเลือกตั้งมานับรวมในวันเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะกำหนดจำนวนคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแตกต่างจากการเลือกตั้งในราชอาณาจักรก็ได้ (มาตรา ๑๑๓)

(๔) กรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง หรือการออกเสียงลงคะแนนนอกราชอาณาจักรที่ใด มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีการส่งบัตรเลือกตั้งมาถึงสถานที่นับคะแนนของเขตเลือกตั้งใดหลังจากเริ่มนับคะแนนแล้ว หรือหีบห่อที่ส่งบัตรเลือกตั้ง มีลักษณะถูกเปิดมาก่อนโดยมีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่าเกิดจากการกระทำที่ไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีบัตรเลือกตั้งจากที่ใดสูญหาย ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งมิให้นับคะแนนนั้นโดยให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย และในกรณีที่มีการนับคะแนนนอกราชอาณาจักร ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงลงคะแนนที่ใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ถือว่า การนับคะแนนนั้นเป็นโมฆะและให้ถือว่าบัตรเหล่านั้นเป็นบัตรเสีย (มาตรา ๑๑๔)

๑๓. การนับคะแนน

(๑) กำหนดให้การนับคะแนนกระทำ ณ ที่เลือกตั้ง โดยเปิดเผยติดต่อกันจนเสร็จสิ้น ห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงการนับคะแนน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการนับคะแนน ซึ่งต้องกำหนดให้มีการนับคะแนนในช่อง “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” หรือ “ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด” ด้วย (มาตรา ๑๑๗) ทั้งนี้ ในการนับคะแนนหากปรากฏว่ามีบัตรเสีย ให้แยกบัตรเสียออกไว้ต่างหากและห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนนไม่ว่าในกรณีใด (มาตรา ๑๑๙)

(๒) เมื่อนับคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งนั้น จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย และรายงานผลการนับคะแนนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งโดยเร็ว เพื่อประโยชน์ในการแจ้งข้อมูลให้ประชาชนทราบเกิดความรวดเร็ว คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจดำเนินการให้มีการรายงานผลการนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการได้ (มาตรา ๑๒๐) เมื่อรวบรวมผลการนับคะแนนทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นรวมทั้งคะแนนที่ได้จากการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งและคะแนนที่ได้จากการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและคะแนนที่ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด และประกาศผลการนับคะแนนที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและคะแนนที่ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด (มาตรา ๑๒๓)

(๓) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานผลการนับคะแนนแล้ว ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการนับคะแนนเป็นไปโดยไม่ถูกต้อง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะงดการประกาศผลการเลือกตั้ง และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นก็ได้ (มาตรา ๑๒๔)

๑๔. การประกาศผลการเลือกตั้ง

(๑) ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง กรณีที่มีผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากันหลายคนให้ใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๒๕) ในกรณีที่เขตเลือกตั้งใดไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการให้มีการรับสมัครผู้สมัครใหม่ โดยผู้สมัครเดิมทุกรายไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่นั้น (มาตรา ๑๒๖)

(๒) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยเร็วแต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง (มาตรา ๑๒๗) และในกรณีของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานผลรวมคะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้คำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา ๑๒๘) เมื่อคำนวณสัดส่วนดังกล่าวเสร็จแล้วและคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง (มาตรา ๑๒๙) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้วให้นำผลการเลือกตั้งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา และเมื่อมีประธานรัฐสภาแล้วให้ส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบโดยเร็ว (มาตรา ๑๓๐)

๑๕. การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

(๑) ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง (มาตรา ๑๓๒)

(๑.๑) ถ้าเป็นการกระทำของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สันนิษฐานหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีกระทำการดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น หรือกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการจนอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หากเป็นการกระทำเกี่ยวกับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งยกเลิกการเลือกตั้งและให้มีการเลือกตั้งใหม่ และสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครซึ่งกระทำการเช่นนั้นทุกรายไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่ง แต่หากเป็นการกระทำเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

แบบบัญชีรายชื่อ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นในหน่วยเลือกตั้งนั้นเป็นบัตรเสียและให้คณะกรรมการสั่งมิให้นำเป็นคะแนนในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งดังกล่าวภายหลังการนับคะแนนไม่ต้องสลักหลังบัตรว่าเสีย

(๑.๒) ถ้าเป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยหรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นด้วย และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินคดีอาญาแก่ผู้สมัครหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นด้วย

(๑.๓) ถ้าเป็นการกระทำของผู้ใดที่เป็นการฝ่าฝืนเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ผู้สมัครผู้นั้นหรือพรรคการเมืองนั้นระงับหรือดำเนินการใดเพื่อแก้ไขความไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมนั้นภายในเวลาที่กำหนด หากไม่ดำเนินการตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานว่าผู้สมัครเป็นผู้สนับสนุน หรือพรรคการเมืองมีส่วนรู้เห็น เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำดังกล่าว

(๒) กรณีประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อว่า การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม แต่ไม่ได้ความชัดเจนว่าเป็นการกระทำของผู้ได้รับเลือกตั้งหรือไม่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา ในกรณีที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่สำหรับเขตเลือกตั้งนั้น และให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งนั้นพ้นจากตำแหน่ง นับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการให้มีการเลือกตั้งใหม่โดยเร็ว (มาตรา ๑๓๓)

(๓) กรณีมีการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งหรือภายหลังประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้งหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น ถ้าผู้นั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้หยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด และเมื่อศาลฎีกาพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (มาตรา ๑๓๔)

(๔) กรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดและเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ ไม่ว่าจะมิได้ร้องขอหรือไม่ ให้ศาลฎีกาสั่งให้ผู้นั้นรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลฎีกามีคำสั่งเช่นว่านั้น และให้นำเงินส่งเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (มาตรา ๑๓๕)

(๕) เมื่อปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือพรรคการเมืองใด อันอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดย

สุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ระงับการกระทำหรือแก้ไขการกระทำตามเงื่อนไขและเวลาที่กำหนดได้ (มาตรา ๑๓๕) ทั้งนี้ ในกรณีที่มิหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดให้ เสนอให้สัญญาว่าจะให้หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใดหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด หรือให้ลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด หรือให้ลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง (มาตรา ๑๓๖)

(๖) ก่อนหรือในวันเลือกตั้ง ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการสอดส่อง สืบสวน ไล่สวน หรือแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อตรวจสอบให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนหรือไล่สวนแล้วมีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือกรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนพบเห็นการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใดอันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือกตั้ง และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนใหม่ ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือทุกหน่วยเลือกตั้งได้ (มาตรา ๑๓๗)

๑๖. การคัดค้านการเลือกตั้ง

กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีสิทธิยื่นคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือที่ตนสมัครรับเลือกตั้ง หรือที่พรรคการเมืองส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณีมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยยื่นคัดค้านได้ตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเลือกตั้งจนถึงสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง (มาตรา ๑๔๐)

๑๗. บทกำหนดโทษ

(๑) กำหนดโทษทางอาญาสำหรับกรณีที่เกี่ยวข้องกับการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี (มาตรา ๑๔๑ มาตรา ๑๔๕ และมาตรา ๑๖๖)

(๒) กำหนดโทษทางอาญา ในกรณีที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา ๑๔๒ มาตรา ๑๔๖ มาตรา ๑๔๗ มาตรา ๑๔๘ มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๖๑ มาตรา ๑๖๒ และมาตรา ๑๖๕)

(๓) กำหนดโทษทางอาญา ในกรณีที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี สิบปี หรือยี่สิบปี แล้วแต่กรณี (มาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๔๔ มาตรา ๑๔๕ มาตรา ๑๔๙ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๒ มาตรา ๑๕๓ มาตรา ๑๕๔ มาตรา ๑๕๕ มาตรา ๑๕๙ มาตรา ๑๖๓ และมาตรา ๑๖๔)

(๔) กำหนดกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกันบุคคลไว้เป็นพยาน โดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ (มาตรา ๑๖๗)

(๕) ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยมีกำหนดระยะเวลาหรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้การเพิกถอนสิทธิดังกล่าวมีผลในทันทีและเริ่มนับระยะเวลา

นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น (มาตรา ๑๖๘)

๑๘. บทเฉพาะกาล

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๖๑

(๑.๑) กำหนดบทเฉพาะกาลโดยในวาระเริ่มแรก ให้ตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภามีผลใช้บังคับ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเลือกตั้ง ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยห้าสิบนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับ (มาตรา ๑๗๑)

(๑.๒) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองในวาระเริ่มแรก เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาเพื่อสมัครรับเลือกตั้ง โดยผู้ที่เข้าชื่อกันเพื่อขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และได้ชำระทุนประเดิมหรือค่าบำรุงพรรคการเมืองไว้แล้ว หากภายหลังนายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองนั้น ให้ถือว่าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นมาตั้งแต่วันที่ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง (มาตรา ๑๗๒)

(๑.๓) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้การเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ระยะเวลาในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและการหาเสียงเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๘ ให้นับตั้งแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีผลใช้บังคับจนถึงวันเลือกตั้ง (มาตรา ๑๗๓)

(๑.๔) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้บุคคลที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ถือว่าเป็นผู้นั้นถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา ๑๗๔)

(๑.๕) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดที่เสียสิทธิเนื่องจากไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้การเสียสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นอันสิ้นสุดลงนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ (มาตรา ๑๗๕)

(๑.๖) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ (มาตรา ๑๗๖)

(๑.๗) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่มีผลกระทบต่อกรดำเนินการดำเนินคดีแพ่งต่อบุคคลใดที่มีความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ และการกระทำใด ๆ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

ถ้าการกระทำนั้นยังเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ คณะกรรมการการเลือกตั้งและศาล มีอำนาจดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ (มาตรา ๑๗๗)

(๑.๘) กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับให้บรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา ๑๗๘)

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

(๒.๑) กำหนดให้การแบ่งเขตเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปสำหรับการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างที่อาจจะมีขึ้น ก่อนการเลือกตั้งทั่วไป (มาตรา ๓๐)

(๒.๒) กำหนดให้การดำเนินการใด ๆ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้มีผลใช้บังคับได้กับการดำเนินการเพื่อการเลือกตั้งทั่วไปที่จะมีขึ้นภายหลังวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ (มาตรา ๓๑)

(๒.๓) กำหนดให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา ๓๒)
